

Aan het woord is Ronald Albers projectleider verzuring van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Hij doet alarmerende uitspraken in het decembernummer Natuur en Milieu van de gelijknamige stichting. Met een redactioneel en een hoofdartikel geeft de haart betrefte de verzuring terug moet op de politieke agenda.

Persoonlijk heb ik nooit begrepen waarom de verzuring ooit van die agenda verdwenen is. Het vitaliteitsonderzoek, zowel dat van de overheid als dat van Natuurmonumenten, heeft nooit redenen gegeven voor optimisme. Ook de milieudoelen - al of niet gehaald in dit land - gevolgd bij de depositie uit de ons omringende landen, gaven geen enkele aanleiding om met vertrouwen het herstel van de bosecosystemen, vennen en heidevelden af te wachten.

Eigen waarnemingen geven een uiterst somber beeld, dat niet overeenkomt met die van de vita-

Natuurgebieden op intensive care

liteitsmetingen, die jaarlijks gepubliceerd worden. In die metingen schommelde het bos waar ik in woon door de jaren heen tussen vitaal en weinig vitaal.

In de realiteit verdwenen bosanemoon, dalkruid en goudveil onder de bramen, die zelfs in bronnen en grindbanken van de beekjes hun wortels uitsloegen. In andere bossen van mijn jeugd werden bronnen en beken bruin van de roest. Voorheen was die roest afwezig, gezien de talrijke wasserettes en papiermolens die zich vroeger vestigden aan de glasheldere beken.

Muskuskruid, hengel en aronskelk zijn verdwenen uit bosrand, houtwal, rivierduin en broekbos. Ze zijn eruit weggeconcurrerd door woekerende bramennetels en grassen.

Ik ben blij dat ik in deze tijd geen IVN-gids meer ben: "Links ziet u bramen en rechts trouwens ook en daar achter, dat zijn allemaal adelaarsvarens. Houd uw armen hoog en neem de kinderen op uw arm, we gaan de rest van de excursie door twee meter hoge brandnetels naar de andere kant van dit natuurgebied. U moet maar denken, ze zijn lekker in de soep en ze helpen tegen reumatiek."

In de bossen van mijn jeugd ritselede het blad 's nachts door activiteiten van padden, kevers en muizen. Er was een getraind oor voor nodig om tussen dit non-stop geritsel de zwaardere tred

van konijn, haas, vos of das te selecteren.

Er zijn avonden in voor- en najaar, maar ook in de zomer, dat een uur wandelen over de paden van weleer, niets maar dan ook niets op levert. Aan het blad kan het niet liggen, je zakt tegenwoordig tot over je enkels weg in de onverteerde bladeren. Bij mij is de verzuring nooit van de natuur verdwenen. Als je in de natuur woont en voor je werk veel gebieden bezoekt van Friesland tot Zuid-Limburg, dan zie je veranderingen die niet vrolijk stemmen.

Naast mijn huis probeerde ik het bosleven kunstmatig in stand te houden door zevenblad, braam en brandnetel te bestrijden, kalk te strooien en wat af te voeren. Het lukt. Alles was er nog ston staat er nog of weer. Maar al doende beseft ik maar al te goed hoe kunstmatig en arbeidsintensief dit is. Wie doet zo iets behalve een oude heimwee hebbende dwaas als ik.

Sommigen zullen zeggen dat ik het verleden overromantiseer en veel mooier maak dan het in werkelijkheid was. Helaas had ik vroeger een camera en maakte ik naast foto's ook aantekeningen. Dat noemden we excursieverslagen. Het is er nooit van gekomen om ze weg te gooien. Andere mensen doen dat als ze verhuizen heb ik begrepen, maar ik woon nog steeds in de streek van mijn jeugd. Dit jaar word ik pas 42.